

**Kalaallit Nunaanni atornerluisut katsorsaannermut ilinniarfimmik
pilersitsisoqarnissaanik Naalakkersuisut sulissuteqaqqullugit Inatsisartut
aalajangiiffigisassaattut siunnersuut**

pillugu

**Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
ataatsimiititaliap**

ISUMALIUTISSIISSUTAA

**Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip aappassaaneerpeqarnissaanut
saqqummiunneqartoq**

Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu ataatsimiititaliaq suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit

Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit

Andreas Uldum, Demokraatit

Malik Berthelsen, Siumut

Knud Kristiansen, Atassut

Kultureqarnermut-, Ilinniartitaanermut-, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu ataatsimiititaliaq UKA09-mi ulloq 23. oktober 2009 siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisai

Siunnersuuteqartut siunnersuuteqarnerminni kissaatigaat, Nunatsinni atornerluisunut katsorsaannermik ilinniarnermik aallartitsisoqarnissaa atornerluinernik suugaluartunilluunniit akiuiniartussanik. Siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaanut anguniakkami ilinniakkanut taakkununga attuumassuteqartumik ilinniartitaanerup ilanngunneqarnissaa siunnersuuteqartunit takorloorneqarpoq. Siunnersuuteqartut tassunga atatillugu immikkut oqaatigaat:

... ” nunatsinni katsorsaанermik ilinniarfeqalernissaanut amerlasuutigut pissutissaqarluartoq, ilaatigut tamanna pisinnaavoq ilinniarfiit pioreersut attuumassuteqartullu annertusaavigineqarnerisigut.

Takorloorparput ilinniartitaaneq inunnik isumaginninnermik aallaaveqartinneqassasoq, ilinniartitaanerlu ilisarnaateqassasoq pilersaarusiорneqartassasorlu atuagarsornikkut siammassissumik tunngaveqartumik, taamaattorli aamma Kalaallit Nunaanni katsorsaанermik ingerlataqarnermut naapertuuttumik aaqqissugaassasoq.

Katsorsaанermik ilinniarneq aqputigalugu ilinniagaqartut piukkunnarsassapput ilaatigut siunnerfilimmik inuttut misilittagaat tunngavigalugit qaffasissumik pitsaassusilimmik atornerluisunut sullissinissaminnut sakkussaqaarluartut. Tamatuma saniatigut takorloorparput tunngaviusumik perorsaанermik, tarnip pissusiinik aammalu inoqatigiit akornanni pissutsinik ilinniartinneqassasut tamatumalu ilutigisaanik katsorsaанermi periaatsit nunani allani atorneqartut isumassarsiorfigineqartassasut takorloorparput”.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kinguneqaatissai

Siunnersuut qanoq aningaasaqarnikkut piviusunngortinneqassanersoq siunnersuuteqartunit oqaatigineqanngilaq, innersuussutigineqarlunili ataatsimiititaliami suliarinninnermut atatillugu tamanna nalilersorneqassasoq.

Siunnersuummut akissuteqarnermini aningaasaqarnermut tunngasortai Naalakkersuisuniit eqqaaneqanngillat.

Siunnersuut akuersissutigineqarpat Nunatta Karsianut aningaasartuutininik kinguneqarsinnaanera takorloorneqarsinnaavoq. Taamaattoq siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaanut atatillugu qanoq aningaasartuuteqarnissaq ataatsimiititaliamut eqqoriaanissamut tunngavissiinngilaq.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnerani tiguneqarnera

Naalakkersuisuniit inassutigineqarpoq, siunnersuut taparserneqassanngitsoq tassa ilaatigut susassaqarfik ilinniartoqarfinni eqqumaffigineqareermat kiisalu ilaatigut suleqatigiissitat tallimaasut inerniliussaат isumaginnittoqarfiup iluini suliniutininik pisariaqartitsinermik qulaajaasussat utaqqimaarneqarnissaat Naalakkersuisut kissaatigimmassuk. Suleqatigiissitani sammineqartut ilagaat piginnaasanik ineriartortitsinissamut periarfissat. Naalakkersuisut allapput:

” Suleqatigiissitat nalunaarusiaat 2009-mi oktobarip naanerani naammassineqartussaq ilinniartitaанermut tunngasuni suliniutissatut

siunnersuutiniq, assersuutigalugu ilinniartitaanernik pikkorissartitsinernilluunniit nutaanik imaqassaaq.”

Inuit Ataqtigiit inassutigaat, suleqatigiissitat inassuteqataat utaqqimaarneqassasut. **Siumup** kissaatigaa suliaq pillugu pitsaanerusumik paasissutissiisoqassasooq. **Demokraatit Kattuseqatigiillu Partiata** siunnersuut itigartippat kissaatigalugulu suleqatigiissitat inassuteqaatai utaqqimaarneqassasut.

Taamaattorli isumaqtigiissutigineqarpoq siunnersuummik aappassaaneerinninnissaq 2010-imi upernaakkut ataatsimiinnissamat kinguartinneqassasooq, taamaalilluni ataatsimiititaliap sulinerminni suleqatigiissitat inassuteqaatai ilanngunniassammatigik.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Suleqatigiissitat nalunaarusiaa tamakkiisooq Ataatsimiititaliamit atuarneqarpoq taamaattorli piginnaasanik ineriartortitsinermut tunngasortaa suleqatigiissitat eqqartugaat immikkut soqutigalugu.

Ataqtigiissaarinermik, ilinniartitaanermik, ilinniarteqqinneqartarnermillu kiisalu isumaginnittoqarfiup iluani annertunerusumik ilisimasaqarnissaq pillugit nalunaarusiap inassuteqaataanni assigiinngitsuni nalinginnaasumik ersersinneqarnerat Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Susassaqarfinni amerlanerni inassuteqaatit siammasissumik nassuiarneqarnerat aammattaaq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Tamanna isumaginnittoqarfiup iluani ajornartorsiuteqarnerup imaannaangissusiinik ersersitsinertut Ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq, taamaattumillu aaqqiissutissanik oqitsunik pisariitsunillu toqqaasoqarsinnaanani.

Suliassaqarfimmi immikkut ittumik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartutut taaneqarmat nalunaarusiami uppernarsarneqarnera pillugu Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, aammattaaq susassaqarfimmi pingaarnersiutinissap ajornakusoornera ilanngullugu. Tamanna nalunaarusiap immikkoortuisa ilaanni aqutsisoqtigiit inassuteqaataanni takuneqarsinnaavoq, tassani ersersinneqarmat inassuteqaatinik ataatsimoortunik suliaqarnissaq aqutsisoqtigiinnut periarfissaasimangitsoq. Taamaattorli ersersinneqarpoq aqutsisoqtigiit ilaasortaasa ilaasa akornanni inassuteqaatit makku annertuumik tapersorneqartut:

- Isumaginninnerup iluani isumaginninnermi inatsimmik sulianillu suliarinnittarnermi inatsimmik sulisunut ilinniartitsinerup pimoorunneqarnissaa

- Isummersortarnerup sulissutiginnissaanut isumaginnikkullu akisussaassutsimik suliassat
- Illoqarfinni nunaqarfinnilu anginerusuni tamani meeqqat inuusuttullu ornittagassaannik pilersitsineq
- Suliaqarfiit akimorlugit Kalaallit Nunaanni meeqqanut siunnersuisoqatigiinnik pilersitsineq
- Kalaalit Nunaanni meeqqanut sullissivimmik pilersitsinissaq

Atornerluisunut katsorsaasunik ilinniartitaanermik aallartitsisoqarnissaanik suleqatigiit aqutsisoqatigiilluunniit arlaat kaammattuuteqanngimmat ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartunit maluginiarneqarpoq, isumaginnikkulli ilinniartitaanerit nukittorsarneqarnissaat ataatsimut isigalugu pingaartinneqarluni.

Nalunaarusiami kaammattuutit kingunerisaattut ilinniartitaanerp iluani suliniutit qanoq ittut Naalakkersuisunit aallartisarneqarnerat pillugu Naalakkersuisunit ilisimatinneqarnissani ataatsimiititaliap qinnutigaa.

Siunnersuummi siunertarineqartut nalunaarusiap kaammattuutaanni tapersorsorneqarmata Atassutip paasivaa, nalunaarusiallu kaammattuutaanni amerlaqisuni ilinniartitaanerunissamik piginnaasaqarnerunissanillu amerlanernik pisariaqartitsinermut tunngassuteqartoq, immikkuullarissumillu atornerluisunut katsorsaasunermik ilinniartitaanermik imaluunniit ilinniartoqarfiit attuumassuteqartut susassaqarfimmi annertunerusumik ilisimasaqarnissaannik qulakkeerinninnissaq tikkuarlugu.

Inassuteqaatit

Qulaani allassimasut tunngavigalugit **Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersut, Demokraatineersut kiisalu Siumumeersut** siunnersuut itigartinneqassasoq inassutigaa.

Tamanna tunngavigalugu **Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Atassummeersup** siunnersuut akuersissutigineqassasoq inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Harald Bianco

Debora Kleist

Andreas Uldum

Malik Berthelsen

Knud Kristiansen